

Sygn. akt I A Ca 1156/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Franciszek Marcinowski (spr.)
Sędziowie:	SSA Aleksandra Marszałek SSA Małgorzata Lamparska
Protokolant:	Justyna Łupkowska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2013 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Firma w B. (Królestwo Niderlandów)**

przeciwko **R. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 14 czerwca 2013 r. sygn. akt X GC 580/12

- zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 38.037,86 Euro (trzydzieści osiem tysięcy trzydzieści siedem 86/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 24 września 2012r. oraz kwotę 11.680,24 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;**
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.619 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód – (...) Firma w B. (Holandia) – dochodził od pozwanego R. P. kwoty 38.037,86 EUR z odsetkami ustawowymi tytułem zwrotu ceny uiszczonej za zakupiony towar, którego pozwany mu nie dostarczył.

Pozwany w sprzeciwie od wydanego przez Sąd Okręgowy nakazu zapłaty zarzucił, że objęta żądaniem pozwu wierzytelność powoda uległa umorzeniu w wyniku potrącenia z wzajemną wierzytelnością pozwanego w kwocie 54.428,35 EUR na skutek oświadczenia pozwanego zawartego w piśmie z dnia 14.11.2011 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z 14 czerwca 2013 r. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 3.617 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód wystawił pozwanemu dwie faktury z tytułu sprzedaży materiałów ściernych, tj. fakturę nr (...) z dnia 8 września 2009 r. na kwotę 84.319,76 USD oraz fakturę nr (...) z dnia 5 listopada 2009 r. na kwotę 18.720,70 USD. Następnie w dniu 12 grudnia 2009 r. powód wystawił fakturę-korektę do faktury nr (...), zmniejszającą zafakturowaną należność o 73.330,60 USD. Pozwany w piśmie z dnia 17 maja 2010 r. zgłosił powodowi reklamację dotyczącą jakości zakupionego towaru objętego powyższymi fakturami, wnosząc o zwrot ceny oraz kosztów transportu i magazynowania (4.000 EUR). Sąd Okręgowy ustalił, że pismem tym pozwany odstąpił od umowy z powodem. Kolejnym pismem, doręczonym w dniu 21 maja 2010 r., pozwany wezwał powoda do zwrotu kwoty 80.313,35USD, stanowiącej nadpłatę w odniesieniu do wystawionych faktur.

Sąd Okręgowy ustalił także, iż powód zapłacił pozwanemu łącznie 17.500 EUR, w tym:

- w dniu 8.06.2010 r. w kwocie 9.995 EUR z tytułu faktury (...),
- w dniu 22.10.2010 r. w kwocie 2.500 EUR z tytułu zakupu (...),
- w dniu 05.07.2010 r. w kwocie 5.005 EUR z tytułu faktury (...).

Pozwany dokonał na rzecz powoda płatności w łącznej kwocie 115.114,28 USD, w tym:

- w dniu 2.10.2010 r. w kwocie 46.600 USD z tytułu faktury (...),
- w dniu 25.11.2010 r. w kwocie 7.488,28 USD z tytułu faktury (...),
- w dniu 3.12.2010 r. w kwocie 20.000 USD z tytułu faktury (...),
- w dniu 7.12.2010 r. w kwocie 10.000 USD z tytułu faktury (...),
- w dniu 22.12.2010 r. w kwocie 21.000 USD z tytułu faktury (...),
- w dniu 4.01.2010 r. w kwocie 10.026 USD z tytułu faktury (...).

W dniu 7 września 2011 r. pozwany wystawił powodowi fakturę proforma nr (...) z tytułu sprzedaży akcesoriów komputerowych na kwotę 11.575,17 EUR, tj. 48.499,96 zł, z terminem płatności do 10 września 2011 r., a w dniu 12 września 2011 r. fakturę proforma nr (...) z tytułu sprzedaży akcesoriów komputerowych na kwotę 26.462,69 EUR, tj. 113.260,31zł, z terminem płatności do 15 września 2011 r.

W dniu 8 września 2011 r. powód zapłacił pozwanemu kwotę 11.575,17 EUR, a w dniu 21 września 2011 r. kwotę 26.462,69 EUR.

W dniu 11 października 2011 r. pozwany poinformował powoda, że dostawa towarów wyszczególnionych w fakturach nr (...) nie będzie mogła zostać zrealizowana. Wobec niedostarczenia towaru objętego tymi fakturami powód odstąpił od zawartej z pozwanym umowy sprzedaży.

W piśmie z 14 października 2011 r. pozwany oświadczył, iż dokonuje kompensaty wierzytelności przysługujących mu od powoda w kwocie 54.428,35 EUR z sumą wpłat na rzecz pozwanego w wysokości 55.537,86 EUR.

W piśmie z 7 grudnia 2011 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty długu w wysokości 38.037,86 EUR, odsetek naliczonych do dnia 14.12.2011 r. w kwocie 1.008,60 EUR, kosztów windykacji w kwocie 5.840,55 EUR oraz opłat sądowych w kwocie 62,53 EUR, w terminie do 14 grudnia 2011 r.

Pismem z 30 sierpnia 2012 r. powód wezwał pozwanego do zwrotu kwoty 38.037,86 EUR wraz z odsetkami w terminie 7 dni, wskazując, iż żądanie zwrotu dotyczy kwot zapłaconych za faktury proforma (...), (...) za towar, który nigdy nie został mu dostarczony. W dniu 4 grudnia 2012 r. pozwany wystawił powodowi notę odsetkową z tytułu nieterminowo uiszczonych należności na łączną kwotę 9.650,84 EUR. W piśmie z tej samej daty pozwany ponownie oświadczył,

iż dokonuje kompensaty roszczeń, w tym wierzytelności przysługujących mu względem powoda w kwocie 54.428,35 EUR tytułem należności głównej oraz odsetek w kwocie 9.650.84 EUR, z wpłatami dokonаныmi przez powoda w kwocie 55.537,86 EUR. Jednocześnie pozwany wezwał powoda do zapłaty kwoty 8.541,33 EUR w terminie do 31 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy przy tak poczynionych ustaleniach uznał, że pozwany wykazał przesłanki warunkujące dokonanie skutecznego potrącenia wierzytelności, przy czym uznał, że pozwanemu przysługiwała wierzytelność w kwocie 80.313,35 USD, która obejmowała zwrot świadczenia uiszczonego powodowi na podstawie faktur nr (...) i faktury korekty. Sąd Okręgowy uwzględnił, że pozwany składając oświadczenie w przedmiocie potrącenia pomniejszył wierzytelność w kwocie 80.313,35 USD, przeliczoną na 54.428,35 EUR, o wartość wpłat dokonanych przez powoda po wezwaniu do zapłaty, tj. o kwotę 17.500 EUR, a także o kwotę 38.037,86 EUR, żadaną przez powoda w pozwie. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że wierzytelność powoda w kwocie 38.037,86 EUR wygasła na skutek potrącenia, zgodnie z art. 498 § 2 k.c. Sąd Okręgowy nie uwzględnił stanowiska powoda, który twierdził, że korekta faktury nr (...) nastąpiła na prośbę pozwanego, motywowaną potrzebami podatkowo-księgowymi i podnosił, że korekta ta nie miała związku z rzekomymi zastrzeżeniami pozwanego do jakości dostarczonego mu towaru. Sąd Okręgowy pominął też okoliczność, że reklamacja pozwanego została zgłoszona w dniu 217 maja 2010 r., tj. po 5 miesiącach od wystawienia faktury korekty i odbioru towaru bez zastrzeżeń. Sąd Okręgowy wskazał też, że za przyjęciem, iż powód uznał reklamację jakościową, przemawia fakt, że dokonał on na rzecz pozwanego wpłat na sumę 17.500 EUR. Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom przedstawiciela powoda p. C. W. zarówno w odniesieniu do przyczyn zapłacenia kwoty 17.500 EUR, jak i co do tego, że przyczyną zapłacenia powyższej sumy była chęć utrzymania dobrych kontaktów handlowych.

W konsekwencji uznania skuteczności potrącenia wierzytelności dochodzonych pozwem, skutkującego umorzeniem tych wierzytelności, Sąd Okręgowy oddalił powództwo jako niezasadne.

Powód zaskarżył powyższy wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę przez zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 38.037,86 EUR z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu i kosztami postępowania za I instancję, a także o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- 1) naruszenie art. 498 k.c. przez jego zastosowanie w sytuacji, gdy pozwanemu nie przysługuje wierzytelność nadająca się do potrącenia wobec powoda;
- 2) naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez:
 - a) przyjęcie, iż pozwanemu przysługiwała wobec powoda wierzytelność nadająca się do potrącenia,
 - b) przyjęcie, że faktura korygująca numer (...) stanowi wystarczający dowód, iż część zamówionego towaru w postaci papieru ściernego nie odpowiadała uzgodnionej jakości i dowodzi istnienia wierzytelności pozwanego z tytułu niedostatecznej jakości dostarczonego towaru,
 - c) dowolne przyjęcie, iż faktura korygująca numer (...) została wystawiona w związku ze zgłoszeniem przez pozwanego reklamacji, w sytuacji gdy faktura ta została wystawiona dnia 12 grudnia 2009, natomiast reklamacja została złożona dnia 17 maja 2010 roku,
 - d) dowolne przyjęcie, iż reklamacja pozwanego była zasadna,
 - e) dowolne przyjęcie, iż wpłaty w łącznej wysokości 17.500 EUR dokonane przez powoda na rzecz pozwanego stanowiły wyraz uznania reklamacji pozwanego,

f) nieuzasadnione przyznanie istotnego znaczenia fakturze korygującej numer (...) dla wykazania wierzytelności pozwanego, z pominięciem okoliczności wskazujących, iż faktura ta została wystawiona na prośbę pozwanego dla celów księgowo-podatkowych,

g) bezpodstawne odmówienie wiarygodności zeznaniom C. W..

Wskazując na te zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 38.037,86 EUR z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania za I instancję i kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji – poza jednym – nie budzą zastrzeżeń. Uznając je za prawidłowe, Sąd Apelacyjny przyjął je za podstawę swojego rozstrzygnięcia. Podniesiony w apelacji zarzut dokonania błędnych ustaleń faktycznych nie może być uznany za zasadny, skoro powód w istocie nie kwestionuje żadnego z ustalonych przez Sąd I instancji faktów, będących podstawą rozstrzygnięcia, a tylko nie zgadza się z ocenami i wnioskami prawnymi, które Sąd I instancji z ustalonych faktów wyprowadził. Zaznaczyć wszakże należy, iż Sąd Apelacyjny nie podzielił ustalenia przyjętego przez Sąd I instancji, jakoby pozwany pismem z dnia 17 maja 2010 r. odstąpił od umowy z powodem, ponieważ w piśmie tym (k. 53) nie sposób dopatrzeć się oświadczenia mówiącego o odstąpieniu od umowy (jest w nim tylko żądanie zwrotu całości pieniędzy zapłaconych za towar objęty trzema fakturami oraz żądanie zwrotu kosztów transportu i magazynowania).

Dodatkowo, na podstawie niezaprzeczonych przez pozwanego twierdzeń powoda zawartych w jego piśmie procesowym z 23 listopada 2012 r. oraz w apelacji, Sąd Apelacyjny ustalił jako okoliczność przyznaną przez pozwanego (art. 230 k.p.c.), że towar objęty spornymi fakturami nr (...), został dostarczony pozwanemu w dwóch transzach, z których pierwsza, wysłana drogą lotniczą w dniach 9-10 grudnia 2009 r., dotarła do pozwanego w grudniu 2009 r., a druga, wysłana drogą morską, została przez pozwanego odebrana w styczniu 2010 r.

W ocenie Sądu odwoławczego apelacja zasługiwała na uwzględnienie. Zauważyć na wstępie trzeba, że rozstrzygnięcie sporu zależało od oceny skuteczności zgłoszonego przez pozwanego potrącenia, a ściślej – od ustalenia, czy pozwanemu przysługiwała wierzytelność przedstawiona do potrącenia. Sąd Apelacyjny w tej mierze przyjął odmienną ocenę niż Sąd I instancji.

Uszło uwadze Sądu I instancji, iż w praktyce handlowej przyjętej przez strony, wystawienie faktur i zapłata ujętych w nich należności wyprzedzały dostarczenie towaru. Sporne faktury nr (...) wystawione zostały przez powoda na kilka miesięcy przed dostarczeniem towaru. Również faktura-korekta nr (...), dotycząca zasadniczej części zamówionego przez pozwanego towaru, została wystawiona przed jego dostarczeniem. W tym stanie rzeczy, jeśli jeszcze zważyć, że reklamacja dotycząca wad towaru została przez pozwanego zgłoszona po upływie ok. 5 miesięcy od odebrania towaru i podobnego okresu liczonego od sporządzenia faktury-korekty, to konstruowanie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy reklamacją pozwanego a wystawieniem przez powoda pięć miesięcy wcześniej faktury-korekty nie znajduje logicznego uzasadnienia. Faktura korygująca w żadnym przypadku bowiem nie mogła być traktowana jako wynik uznania reklamacji pozwanego.

Zgodzić się też należy ze skarżącym, że Sąd I instancji całkowicie dowolnie przyjął, iż dokonanie przez powoda wpłat na rzecz pozwanego na sumę 17.500 EUR było wyrazem uznania reklamacji pozwanego. Domniemanie takie nie znajduje żadnego oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, a powód wyraźnie zaprzeczył, aby uznał roszczenia pozwanego z tytułu tej reklamacji i wskazał inną przyczynę, dla której zapłacił pozwanemu powyższą kwotę. Podkreślić trzeba, że to na pozwanym, z mocy art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania, że dostarczony przez

powoda towar był wadliwy, skoro sąd wywodził swoje roszczenie przeciwstawione roszczeniu powoda o zapłatę ceny. Ciężarowi temu pozwany w żaden sposób nie sprostał. Nie udowodnił również pozwany aby powód uznał jego reklamację i w związku z tym zgodził się na obniżenie ceny dostarczonego towaru o blisko 70%.

Sąd Apelacyjny uznał za wiarygodne twierdzenia powoda, że sporna faktura korygująca została przez niego sporządzona na prośbę pozwanego, motywowaną względami podatkowymi. Wystarczająco przekonujące jest też w ocenie Sądu Apelacyjnego wyjaśnienie powoda, że nie widział on w tej sytuacji potrzeby wystawiania kolejnej faktury na drugą transzę dostarczonego pozwanemu towaru. Sąd miał przy tym na uwadze, że skoro towar określony w fakturach nr (...) został pozwanemu dostarczony w całości, a jego cena została wcześniej uzgodniona i nie można przyjąć, że doszło do jej zmiany na skutek wad towaru, to powodowi przysługuje roszczenie o zapłatę tej ceny i brak właściwej faktury nie uniemożliwia mu dochodzenia tego roszczenia.

Kierując się taką oceną zdarzeń i zachowań stron, Sąd Apelacyjny uznał, że wierzytelność, którą pozwany przedstawiał do potrącenia z bezsporną wierzytelnością powoda na kwotę 38.037,86 EUR, nie istniała i nie było podstaw do uwzględnienia zarzutu potrącenia, a dochodzone pozwem roszczenie zasługiwało na uwzględnienie. Z tych też względów, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w sposób wskazany w punkcie 1 sentencji.

O kosztach procesu za obie instancje orzeczono po myśli art. 98 k.p.c., przyznając powodowi zwrot poniesionych kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa prawnego w wysokości taryfowej.

bp